

tabile excepții), justa înțelegere a autenticității în cadrul unui spectacol scenic. Ea a apărut cu claritate în alcătuirea repertoriilor și în structura dansurilor (mai puțin, în ceea ce privește portul popular și acompaniamentul muzical). E un prim pas realizat de formații prestigioase (Ansamblul „Semenicul” din Reșița, cel al Casei de cultură a sindicatelor din Piatra Neamț, cel al Întreprinderii „Știclea” din Turda sau al Combinatului siderurgic Hunedoara), deși se atinge, deocamdată, doar nivelul de suprafață al conceptului de autenticitate. Ceea ce s-ar impune ca un obiectiv de viitor, în mod special formațiilor ajunse la un înalt grad de tehnicitate, ar fi, așadar, o pătrundere mai în adânc, spre elementele de substanță ale dansului, care să le diversifice și să le redea personalitatea și virtutea emoțională specifică. În prezent, trăsătura predominantă a performanțelor scenice este spectaculozitatea; în temeiul acesteia, mai toate dansurile sînt tratate ca piese de virtuozitate, de forță, imprimându-li-se o viteză excesivă, o dinamică și o intensitate lipsită de nuanțe și o exuberanță formală, exteriorizată uneori prin chiuituri și șuierături obsedante. Or, autenticitatea are în vedere nu numai execuția, ci, în esență, înțelegerea, trăirea cu sinceritate și emoție artistică a fiecărui dans în parte, reliefarea

„personalității” fiecăruia, prin adecvarea manierei de interpretare. Renunțînd la succesul facil, la șabloane și virtuozitate formală, acest nivel al autenticității a fost atins de două formații: Întreprinderea de piese auto din Sibiu și Casa municipală de cultură din Oradea.

Diferențele existente, actualmente, între formațiile de sat și cele orașenești, desigur, se vor estompa, cu timpul. Dincolo de ele, se conturează tot mai clar instaurarea unei game largi a modalităților de transpunere scenică a folclorului. Aceasta pornește de la nivelul translației care adaptează fenomenul viu condițiilor spectacolului scenic, pentru a ajunge la nivelul creațiilor de inspirație folclorică, în care elementele originale sînt regrupate și reinterpretate pentru a servi o idee, o temă precisă. Sînt modalități care și-au dovedit viabilitatea în special în punerea în scenă a obiceiurilor tradiționale. Iată, așadar, încă un aspect care reclamă un plus de precizie în sistemul competițional.

Sîntem convinși că o dezbatere largă pe marginea primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României” va fi în măsură să aducă substanțiale îmbunătățiri de ordin metodologic și organizatoric și să jaloneze astfel, pentru viitor, mersul mereu ascendent al mișcării artistice de amatori.

## TEATRELE LIRICE — MUZICALE

### Opera și opereta

■ OCTAVIAN  
COSMA

Un puternic  
stimulent în planul  
creației  
și al interpretării

Oferind cadrul unei ample confruntări artistice a colectivelor lirice profesioniste, prima ediție a Festivalului „Cîntarea României” a constituit un succes de răsunet. Scriind aceste rânduri în momentul cînd serile de operă, operetă și balet ale Festivalului au intrat în

memorie, ne putem pune întrebarea: care este nivelul mișcării lirice din țara noastră, de ce potențial artistic dispune ea și cum se înfățișează creația în acest domeniu?

Fără îndoială, instituțiile muzicale cu profil teatral au acumulat o experiență care-și spune cuvîntul în valoarea artistică a spectacolului, în sensul unei maturizări ce se evidențiază mai pretutindeni. Deși între teatrele de operă, între teatrele muzicale, în genere, se pot remarca deosebiri în potențialul forțelor soliste, corului, orchestrei sau corpului de balet, totuși, fiecare colectiv reușește o „judicioasă etalare” a cadrelor artistice pe care le posedă, solicitîndu-le cu eficacitate. Este greu de emis păreri concluzive, general valabile, dar, în mod sigur, nu vom greși remarcînd vocile școlii noastre de canto, generoase, cu timbru de calitate superioară și cu o tehnică admirabil lucrată. E o înfîntare să asisti la spectacolele în care o voce e mai frumoasă ca alta! E, în același timp, și un privilegiu de care noi ne bucurăm!

★

Arta spectacolului de operă, balet și operetă se recomandă printr-un caracter modern,

dinamic, cinematografic, tot mai debarasată de retorism, de efecte exterioare, de conventionalism.

Băzindu-se pe o concepție scenografică, în general, de natură să servească, cu elementele ei, drept pivot fiecărei secvențe, pe efectele de lumină și de sugestie, măiestria regizorală, în domeniul liric, a făcut pași considerabili pe linia simplității și a relevării, în prim-plan, a cîntărețului-actor, a resurselor vocale canalizate spre o rafinată transmitere a mesajului.

Probabil, compartimentul cel mai deficitar, în unele teatre lirice, rămîne, în momentul actual, orchestra. Aceasta nu susține colorat, nuanțat și sculptor partitura, devine, adesea, un simplu fundal, destul de palid, al compartimentului vocal — soliști și cor. Chestiunea ce semnalează nu e o nouitate; știm că ea preocupă de mai mult timp conducerea instituțiilor. Rezultate îmbucurătoare n-au întîrziat, dealtfel, să se arate. Orchestra Operei Române din Iași, îndeosebi, cea a Operei Române din Cluj-Napoca și cea a Operei Maghiare din Cluj-Napoca se ridică la nivelul exigențelor partiturilor complexe. Nu același lucru se poate spune, însă, despre orchestra Operei Române din București, care continuă să lase o impresie, nu o dată, penibilă, discordînd vădit cu ceea ce se poate auzi sus, pe scenă: cîntăreți admirabili, cor miraculos, dar orchestră șovăielnică... În aceste condiții, spectacolul e compromis. Soluția nu poate fi decît angajarea unor dirijori-pedagogi, care să facă ordine în acest sector, deoarece în fosa Operei din București se află destul de mulți muzicieni de valoare.

★

Referitor la creația prezentată, e îmbucurător să constatăți că în domeniul operei și operei s-a produs, în ultima vreme, un reviriment. Genuri, altădată, în suferință dispun, astăzi, de titluri marcante, axate pe o tematică majoră. Mai puțin e îndreptățită asemenea constatare pentru balet, unde, neexistînd decît un număr redus de lucrări, se apelează la diverse partituri simfonice, cărora li se confecționează librete ad-hoc. Rezultatele nu sînt neglijabile, dar, adeseori, se observă o neconcordanță flagrantă între muzică și cel pasul coregrafic, între ritmul acesteia și cel al dansului.

Se mai resimte în operă nevoia unei mai mari diversificări tematice și, îndeosebi, nevoia unor lucrări pe teme contemporane.

Probabil, vor trebui îndrumați mai mult tinerii creatori spre formele muzicii teatrale. Prea mult predomină, în spectacolele de operă și balet, culorile sumbre, întunecate, prea mult se înfățișează teroarea, jalea, revolta, nemulțumirea — desigur, justificate de acțiunea ce se plasează în ramele orînduirii burgheze. Spectatorul are nevoie de mai multă lumină, de bucurie, expansivitate, optimism, încredere, iar, în acest sens, subiectele contem-

porane își demonstrează cu și mai multă acuitate absența din preocupările creatorilor.

★

Ne gîndim cu nerăbdare la viitoarea ediție a „Cîntării României”, căutînd sugestii pentru perfecționarea cadrului organizatoric. Ne gîndim dacă nu s-ar putea găsi o modalitate aptă să permită o mai obiectivă confruntare și apreciere. Festivalul încheiat a admis înscrierea cu orice lucrare originală, axată pe o tematică românească, de idei, montată după 1 ianuarie 1976. Spectacolele erau, însă, prea diverse pentru a putea fi riguros alăturate. Idealul, greu de realizat, ar fi ca un număr foarte redus de titluri să fie recomandate pentru Festivalul „Cîntarea României”. A fost extrem de utilă, ca termen de comparație, prezența operei *Interogatoriul din zori* de Doru Popovici, jucată de trei colective: Opera din Timișoara, Opera Maghiară din Cluj-Napoca și Teatrul Muzical din Galați. Astfel, s-a putut constata cu ușurință nivelul artistic, ba chiar și personalitatea colectivului, cele trei versiuni fiind diferite, din multe puncte de vedere.

Chiar și în eventualitatea nici unei modificări a regulamentului de pînă acum, sîntem convinși că viitorul va aduce noi izbîzni în arta lirică românească. Festivalul „Cîntarea României” este un puternic stimulente în planul creației și al interpretării, demonstrînd că opera și baletul nu sînt forme artistice perimate, ci perfect viabile atunci cînd talentul și pasiunea se întîlnesc într-un efort autentic de creație, pus în slujba idealurilor patriotice și umaniste militante.

## Teatrele de revistă și estradă

■ VALENTIN  
TEODORIAN

### Bogăția talentelor

Nu spun o nouate, știu: Festivalul „Cîntarea României” a pus în lumină o nebanuit de mare bogăție de talente artistice, afirmate în rîndul maselor; după cum a demonstrat, nu mai puțin, marea dragoste cu care e îmbrățișată de public arta teatrului. N-a făcut excepție, în această privință, nici domeniul teatrului de estradă-revistă. Au dovedit-o miile de spectatori prezenți la reprezentațiile de acest gen — pe care nu rareori îl trecusem, personal, la capitolul divertismentului mărunț. Constat, astăzi, cu satisfacție (și-mi